

З метою активної протидії російській дезінформації співробітниками книгозбірні розроблено проєкт «**Imago Ucrainæ на картах XV–XX ст.**», який взяв участь у грантовому сезоні 2025 від Українського культурного фонду у конкурсній програмі «Культура під час війни». Проєкт успішно пройшов технічний відбір та посів шосте місце у рейтингу з результатом 278 балів. Упродовж травня–червня 2025 р. тривали переговори та підписання договору

про співпрацю.

У межах проєкту заплановано презентувати широкому загалу громадськості 60 унікальних, цінних та рідкісних карт із картографічної колекції книгозбірні. Картографічна збірка Бібліотеки включена до «Переліку наукових об'єктів, що становлять національне надбання» (Постанова Кабінету Міністрів України № 1709 від 19 грудня 2001 р.). Серед найдавніших карт буде представлено карту-інкунабулу, на якій зображено територію сучасної України – мапу Центральної та Східної Європи зі знаменитої інкунабули «Нюрнберзька хроніка» (1493) Шеделя Гартмана та карти-палеотипи із страсбурзького видання Клавдія Птолемея «Географія» Мартіна Вальдземюллера (1513) і з видань середини XVI ст. Себастьяна Мюнстера «Географія» та «Космографія». Ці цінні раритетні карти спростовують один із головних міфів російської імперської пропаганди, актуалізований у сучасній росії про «святую русь». Назва «Russia» на цих картах позначала територію сучасної України, як спадщину Галицько-Волинської держави (Королівства Руського), тоді як невелика територія довкола Москви – «Moskovia».

Сучасна карта Європейської Сарматії, або Угорщини, Польщі, Русі, Пруссії та Валахії / Клавдій Птоломей, Мартін Вальдземюллер. Стразбург, 1513.

Карта Угорщини, Польщі, Русі, Литви, Валахії та Болгарії / Себастьян Мюнстер. Базель, 1544.

В експозиції будуть представлені карти Гійома Левассера де Боплана, які відіграли важливу роль у поширенні назви «Україна» в Європі та світі, визначенні її території на мапах Європи та світу, а нині наочно заперечують маніпуляції ворожої

пропаганди. Демонструватимуться карти України, що ґрунтувалися на його працях, авторства знаменитих європейських картографів: Ніколи Сансона (Nicolas Sanson, Франція), Йогана-Баптіста Гоманна (Johann Baptist Homann, Німеччина), Тобіаса Конрада Лоттера (Tobias Conrad Lotter, Німеччина) та ін.

Carte d'Ukraine Contenant plusieurs Prouinces comprises entre les Confins de Moscouie et les Limites de Transilvanie / Dressez par G.L.V. sieur de Beaupla Ingénieur et Capitaine de l'Artillerie du sérénissime Roy de Pologne. A Rouen, [1660].

Значний масив представлених карт відображатимуть основні етапи розвитку української картографії XIX–першої пол. XX ст. Зокрема, це перші карти українською мовою та національної картографії авторства Мирона Кордуби «Стінна карта Європи» (1898) та Степана Рудницького «Стінна карта півкуль западної та східної» (1907), перші українські тематичні мапи: етнічні (Михайла Коссака «Карта етнографічна Малоруси» (1861), Григорія Величка «Народописна карта українсько-руського народу» (1896), лінгвістичні (Павла Чубинського, 1871) та ін.). Згадані карти збереглися в єдиному примірнику у бібліотеці або в кількох примірниках в Україні та світі.

Народописна карта українсько-руського народу / зладив др. Григорій Величко. Львів, 1896.

Мапа України: [карта-поштівка] / накладом «Вістий з Запорожжя». Львів, 1914.

Цінними для спростування російської дезінформації та недостатньо популяризованими є карти України, створені напередодні та під час Першої світової війни, а також у період Української революції 1917–1921 рр. Саме тоді карти стали ефективним засобом пропаганди української державності у світовому комунікаційному просторі. У проєкті будуть представлені мапи українського вченого-географа Степана Рудницького, на яких Україна постала у міжнародно-визнаних державних кордонах. Карти міжвоєнного періоду будуть репрезентовані картографічними працями Володимира Кубійовича, Миколи Кулицького, Степана Рудницького, які вивели національну картографію на новий якісний рівень.

Трансформацію території України у ХХ ст. буде відображено на картах України радянських, діаспорних та закордонних видавництв. Завершить виставку одна із перших карт України видавництва «Мапа» (1992), на якій зафіксовано кордони нашої держави 1991 р.

Україна : політико-адміністративна карта / укладено та підготовлено до друку МП «Мапа ЛТД». Київ : Мапа ЛТД, 1992.

Важливим компонентом проєкту стане цифрова колекція, представлена в електронному каталозі установи. Для широкої громадськості у вільному необмеженому доступі 24/7 буде презентовано цифрові копії 60 унікальних карт 1493–1992 років. Цифрова колекція надасть можливість оглядати копії карт усім зацікавленим, оскільки з огляду на воєнний стан доступ до картографічного фонду Бібліотеки є обмежений.

Популяризувати культурно-мистецький проєкт й експоновані в його межах картографічні документи допоможе друковане ілюстроване видання «**Imago Ucrainæ на картах XV–XX ст.: ілюстрований каталог виставки з картографічного фонду ЛННБ України ім. В. Стефаника**», що міститиме вступну статтю, описи і повноколірне зображення понад 50 картографічних документів. Каталог приверне увагу широкої громадськості та спонукатиме до ознайомлення та поглиблення географічних та історичних знань про Україну.

Представлений проєкт надасть можливість ознайомитися громадськості з унікальною картографічною та історичною інформацією українознавчого характеру. З іншого боку, він також сприятиме формуванню в української і світової громадськості правдивого просторового уявлення про Україну, допомагатиме відрізнити достовірні картографічні та історичні факти від кремлівських фальсифікацій, а головне – стане важливим інструментом інформаційного спротиву агресії росії проти України.

#запідтримкиУКФ

#культурапідчасвійни

#Imago_Ucrainæ: на картах XV–XX ст.